

[Erna Sørensen.]

sendte og anerkendte anskaffelsessum, som vi alle ved under byggeforetagendets gang forøges, ikke alene på grund af prisstigninger, men også på grund af ændringer i tegninger og ændrede krav fra kommunen. Dette sidste koster mange gange ekstra for foretagendet og er ganske uafhængigt af pristigninger o. lign. Jeg vil heller ikke 100 pct. lægge mig på den linje, at man ikke skulle have lov til at få mere end det først opgivne beløb, for ganske som priserne stiger for håndværkerne og andre, stiger omkostningerne for forretningsføreren i form af forøgede udgifter til kontorlønninger, papir, tryksager, og hvad ved jeg. Men det er også et af de spørgsmål, som jeg glæder mig over at ministeren vil tage op i det udvalg, der agtes nedsat, og så må man, om jeg så må sige, bruge sin sunde fornuft.

Dernæst har jeg et enkelt spørgsmål til den højtærede minister, og det er dette: hvorfor har man egentlig lavet en Fællesorganisation af almennyttige danske Boligselskaber? Jeg ved godt, at vi alle har en trang til at bygge organisationer oven på hinanden, koordinere selskaber og den slags for at opnå et eller andet; her er det formentlig byggeforskningsarbejdet, man særlig har tænkt på. Men i betragtning af at vi altså nu er i sparehjørnet, hvor man ser på hver krone, der gives ud, spørger jeg, om man egentlig har tænkt over, at det her drejer sig om en mægtig udgift. Det er ikke alene en engangsudgift, når man melder sig ind — jeg har hørt, at det drejer sig om 40 kr. pr. lejlighed — men der er også tale om et stort årligt beløb, og jeg finder ikke, at man noget sted i den højtærede ministers opgørelse nævner f. eks. kontingentet til Fællesorganisationen. Men på dette punkt kan jeg måske blive belært. Jeg har kun ønsket at pege på, at skal der spares, så skal der spares hele vejen igennem. Jeg ved, at boligministeriet i alle disse år har ofret penge på byggeforskning, på nye systemer og beregninger; men måske er der for megen organisation forbundet med denne ny virksomhed, som også koster penge, og hvor der også kommer bestyrelser, som skal have vederlag.

Man har rejst spørgsmålet om, hvorvidt lejerne skulle være med i bestyrelserne. Vi har jo ordnet en del af dette spørgsmål,

ja, ikke med vor velsignelse, men jeg finder det naturligt, at man har givet lejerne mulighed for over for administrationen at komme med ønsker og krav og måske udøve en vis indflydelse. Selv om jeg godt kan se det nærliggende i det ærede medlem hr. Paabøls opfattelse, kan jeg alligevel ikke give ham ret i, at det helt rigtige er, at lejerne kommer til at bestemme; for hvem ejer egentlig de sociale selskaber? Det kan da ikke siges at være lejerne; de er i virkeligheden kun kommet med beskedne tilskud, og det er måske endda for nogles vedkommende betalt af kommunen, og indskuddet får de tilbage, når de flytter. Statens interesser er i hvert fald meget større, og kommunen, der er garant for den yderste del af byggeomkostningerne, er vel den, der er allermost interesseret. Hvis man drager lejerne ind i administrationen i højere grad, end det allerede er sket, må de efterhånden være med til at påtage sig nogen garanti; med andre ord: rettigheder giver også forpligtelser. De må i virkeligheden prøve at fri kommunen for dens garanti, hvis de vil være de ledende. Jeg kan godt se, at noget taler for tanken om, at f. eks. et socialt boligforetagende efterhånden kunne få status som et andelsforetagende. Der bliver jo altid mere kontrol og mere forsigtighed i en administration, når de enkelte andelshavere er med til at bestemme. Der er i så fald ikke tale om udgifter til særlige honorarer, som det fremgik af den højtærede ministers redegørelse, og der kan derfor være en idé i det. Men hvordan er det i virkeligheden med lejernes interesse i det sociale boligselskab, de bor i? Jeg vil i denne forbindelse med formandens tilladelse citere et par linjer fra bladet Kommunen for den 9. april, hvori direktør E. Knudsen kommer ind på lejernes medansvar og medinteresse; han siger dér:

„De almennyttige selskaber kan ikke helt frigøre sig for den tanke, at aktionen, således som den udfolder sig, må have et særligt formål — uden basis i en bred lejerindstilling. I de 100 afdelinger, vi har, findes der trods alle ophjælpsforsøg fra vor side kun 15 foreninger. I de mere eller mindre offentlige møder, hvor indbyderne repræsenterer 2 000-4 000 lejere, møder der kun 60-70 mennesker.“

Der er vist lang vej igen, før tanken om,